

4. PŘEHLED SLOVESNÝCH ČASU V PORTUGALŠTINĚ

Připomeňme si, že v portugalštině jsou tři reálné časy, tj. minulost, přítomnost a budoucnost.

V portugalské lingvistice je gramatický čas vnímán jako lineární uspořádání děje směrem od minulosti k budoucnosti. Tím, že existují tři hlavní samostatné časy (minulý, přítomný a budoucí), je možné hovořit o předčasnosti, simultánnosti a následnosti děje vzhledem k bodu výpovědi. V souvětí jsou pak rozlišovány časy samostatné, které se nachází ve větě hlavní, a časy relativní, které se vyskytují ve větách vedlejších a jejich platnost je určována v závislosti na času věty řídící. Pokud je ve větě minulý čas, pak se věty relativní vykazují zvláštní posloupnost: souslednost časovou (*consecutio temporum*) a to v obou dvou slovesných způsobech.

Nejvíce vnitřně členěným časem je pak minulý čas. Vyplývá to z jeho povahy, zejména pak z toho, že minulost je nejlépe poznatelná, tím pádem i složitější. Aktuálnost/aktuální platnost je vyjádřena tvarem slovesa v přítomnosti (prézens = přítomný čas), který nebývá dále členěný. Budoucí čas vyjadřuje budoucnost/následnosti vzhledem k aktuální výpovědní události. Tou může být přítomnost nebo minulost. Vztahuje-li se čas budoucí k výpovědní události v přítomnosti, hovoříme o budoucím čase v pravém slova smyslu. Pokud se však vztahuje k výpovědní události v minulosti, hovoříme o budoucím čase pretéřitním.

VERBA FINITA

		Jednoduché časy	Složené časy
i n d i k a t i v	PŘÍTOMNÝ ČAS	PŘÍTOMNÝ ČAS (presente)	-----
	MINULÝ ČAS	JEDNODUCHÝ MINULÝ ČAS (pretérito perfeito simples)	SLOŽENÝ MINULÝ ČAS (pretérito perfeito composto)
		JEDNODUCHÝ PŘEDMINULÝ ČAS (pretérito mais-que-perfeito simples)	SLOŽENÝ PŘEDMINULÝ ČAS (pretérito mais-que-perfeito composto)
		IMPERFEKTUM (imperfeito)	-----
	BUDOUCÍ ČAS	JEDNODUCHÝ BUDOUCÍ ČAS (futuro simples)	PŘEDBUDOUCÍ ČAS (futuro composto)
		JEDNODUCHÝ KONDICIONÁL (condicional simples)	SLOŽENÝ KONDICIONÁL (condicional composto)

		jednoduché časy	složené časy
k o n j u n k t i v	PŘÍTOMNÝ ČAS	PŘÍTOMNÝ ČAS (presente do conjuntivo)	
	MINULÝ ČAS	IMPERFEKTUM (imperfeito do conjuntivo)	MINULÝ ČAS (pretérito do conjuntivo) PŘEDMINULÝ ČAS (mais-que-perfeito do conjuntivo)
	BUDOUCÍ ČAS	JEDNODUCHÝ BUDOUCÍ ČAS (futuro simples do conjuntivo)	PŘEDBUDOUCÍ ČAS (futuro composto do conjuntivo)

VERBA INFINITA

INFINITIV	PROSTÝ (infinitivo simples) OSOBNÍ (infinitivo pessoal)	PROSTÝ SLOŽENÝ (infinitivo composto) OSOBNÍ SLOŽENÝ (infinitivo pessoal composto)
PŘÍČESTÍ		MINULÉ (particípio passado)
GERUNDIUM	JEDNODUCHÉ (gerúndio simples)	SLOŽENÉ (gerúndio composto)